Nazwisko JANDER

Imiona Witold Pseudonim

Z domu

Data urodzenia 15.12.1913 Miejscowość, kraj Poznań

Data śmierci 25.10.1942 Miejscowość, kraj Torquay, UK

Lat życia

Adres cmentarza Higher Cemetery, Exeter

Źródła: www.polishairforce.pl (Polskie Siły Powietrzne w II wojnie światowej)

Archiwum Osobowe Emigracji im. B. Jeżewskiego Biblioteka Polska POSK w Londynie.

:: Polska 1939
:: Francja 1939-40
:: Wielka Brytania 1940-46
:: Związek Radziecki, Bliski Wschód i Włochy 1941-46
:: US Army Air Forces 1943-45
:: Front wschodni 1943-45
:: Wojenne relacje lotników
:: Życiorysy lotników polskich
:: Loty bojowe i operacyjne
:: Cmentarze wojenne
:: Szkoła Podchorążych Lotnictwa 1928-39
:: „Lista Bajana"
:: „Lista Krzystka"
:: Pozostałe artykuły i galerie
:: Podziękowania i źródła
:: Księga gości (dopisz się!)
:: O stronie/kontakt
:: Linki

Witold Jander

Witold Jander urodził się 15 grudnia 1913 r. w Poznaniu. W 1934 r. w jednym z poznańskich gimnazjów zdał maturę, a w październiku tego roku rozpoczął kurs unitarny w podchorążówce rezerwy piechoty. Na początku 1935 r. przyjęty został do Szkoły Podchorążych Rezerwy Lotnictwa w Dęblinie. Po rocznym kursie dla rezerwistów zdecydował się na kontynuowanie lotniczej edukacji w SPL dla przyszłych oficerów zawodowych, w związku z czym przeniesiono go na drugi rok X promocji. 15 października 1937 r. promowany został na podporucznika pilota ze specjalnością myśliwską.

Po krótkim urlopie otrzyał przydział do 142 eskadry III/4 Dyonu Myśliwskiego w Toruniu. Służył tam niecały rok - w listopadzie 1938 r. skierowany został na instruktora do Wyższej Szkoły Pilotażu, gdzie szkolił w walce myśliwskiej uczniów-pilotów ze Szkoły Podchorążych Lotnictwa oraz Szkoły Podoficerów Lotnictwa dla Małoletnich. Wiosną 1939 r. WSP przeniesiona została na lotnisko Ułęż, zaś z chwilą rozpoczęcia wojny z jej instruktorów stworzono wyposażone w przestrzałe "siódemki" klucze obronne, których zadaniem było zwalczanie niemieckich bombowców (Jander wykonał tylko jeden lot tego typu). Począwszy od 8 września WSP sukcesywnie wycofywała się w kierunku południowo-wschodnim, a po agresji Związku Radzieckiego otrzymała rozkaz ewakuacji do Rumunii.

Drogą lądową przez Jugosławię i Włochy Jander dotarł do Francji. W styczniu 1940 r. wysłany został do Anglii. Początkowo przebywał w Eastchurch, ucząc się angielskiego i zapoznając z regulaminami. Latem 1940 r. przeszedł szkolenie na Hurricane'ach w OTU, po czym 30 lipca został przydzielony do właśnie co powstałego 302 Dywizjonu Myśliwskiego "Poznańskiego". W Leconfield, gdzie jednostka się formowała, nie zagrzał długo miejsca - po parunastu dniach został odwołany i wyznaczony jako pilot do mającej wkrótce powstać polskiej jednostki transportowej. 30 października 1940 r. w grupie po dowództem ppłk. Mateusza Iżyckiego wyruszył do Afryki, docierając do Takoradi na Złotym Wybrzeżu 21 listopada. Jego jednostka, Polish Aircraft Delivery Unit (wg polskiej nomenklatury - Polski Oddział Rozprowadzający), transportowała samoloty z Takoradi do Kairu, z siedmioma zazwyczaj międzylądowaniami. Trasa była niebezpieczna, w razie awarii samolotu pilot był skazany na śmierć w czeluściach dżungli bądź wśród piasków pustyni. Jander wielokrotnie przebywał tę trasę aż do końca 1941 r., kiedy jako jeden z 22 pilotów złożył podanie o przeniesienie do lotnictwa myśliwskiego.

Jego prośbę rozpatrzono pozytywnie i 1 listopada 1941 r. przydzielony został wraz z dziewięcioma innymi Polakami do 71 OTU w Gordons Free koło Chartumu w Sudanie, gdzie odbył przeszkolenie myśliwskie zakończone szkołą ognia w Bilbais w Egipcie, po czym z dniem 8 lutego 1942 r. trafił do 112 squadronu "Rekinów". Była to jednostka bombowo-myśliwska, wyposażona samoloty P-40 Kittyhawk z charakterystycznymi szczękami malowanymi z przodu samolotu. 21 lutego Jander wziął udział w walce z Messerschmittami nad Gazalą i został zestrzelony (prawdopodobne jest, że przez słynnego asa Lt. Hansa-Joachima Marseille'a). Przymusowo lądował, w wyniku czego doznał złamania nogi. Został zabrany do szpitala angielskiego w Tobruku (wg innych źródeł w Aleksandrii), gdzie opatrzono go, a jakiś czas później wysłano na rekonwalescencję do Anglii. Trafił do oficerskiego szpitala RAF Officers' Hospital w Torquay, gdzie powoli wracał do zdrowia.

25 października 1942 r. ok. 11.00 nad Torquay nadleciały dwa Focke-Wulfy, zrzuciły wprost na szpital bomby, po czym nieatakowane uciekły. W wyniku nalotu wielu lotników zostało rannych i zabitych - wśród tych ostatnich znalazł się porucznik Witold Jander. Pochowany został na cmentarzu Higher Cemetery w Exeter. Odznaczony był Krzyżem Walecznych.

Wojciech Zmyślony

Źródła:

fotografia ze zbiorów pana Jana Malińskiego
Cumft O., Kujawa H. K., Księga lotników polskich 1939-1946, Wydawnictwo MON, Warszawa 1989
Cynk J. B., Polskie Siły Powietrzne w wojnie 1943-1945, AJ-Press, Gdańsk 2002
Pawlak J., Absolwenci Szkoły Orląt, Wydawnictwo Retro-Art, Warszawa 2002

:: wstecz